

PatrimoniLiterari.cat

ANALITZEM ELS JOCS FLORALS

PROPOSTA DIDÀCTICA PER A
BATXILLERAT

GUIA COMPETENCIAL

Introducció

En els darrers anys, el grup de Patrimoni Literari de la Universitat de Girona ha desenvolupat el portal www.patrimoniliterari.cat, que conté una cartografia literària dedicada als Jocs Florals i altres certàmens literaris que es van celebrar entre 1859 i 1977, és a dir, des de la restitució del certamen a Barcelona fins a l'última celebració dels Jocs Florals de la Llengua Catalana a l'exili. El mapa mostra de manera interactiva les relacions entre literatura i territori que s'estableixen a partir dels certàmens literaris en llengua catalana, apostant per una simbiosi entre geografia i literatura. Mitjançant aquesta cartografia literària, transversal i interdisciplinària, no només es posa de manifest l'empremta territorial dels Jocs Florals, sinó també la dels escriptors que s'hi van implicar i les xarxes culturals que van possibilitar l'expansió dels certàmens literaris arreu del territori. El portal es presenta com una eina útil tant pel públic general —pel seu vessant divulgador de la història dels Jocs Florals— com pel públic especialitzat o amb finalitats de recerca, ja que la multiplicitat d'informacions que s'hi contenen permeten relacionar múltiples dades i conceptes de diversa categoria, en funció dels objectius específics que es tinguin.

És d'aquesta voluntat divulgativa que neixen les propostes didàctiques que teniu al davant. En tant que element clau en el desenvolupament de la literatura catalana durant els segles XIX i XX, els Jocs Florals formen part del currículum de batxillerat a través de l'assignatura de Llengua catalana i literatura, en la qual aquests certàmens s'expliquen lligats al context artístic i social de la Renaixença. Aquestes propostes representen, doncs, un suport pedagògic per tractar els Jocs Florals amb profunditat durant l'etapa de batxillerat, per ampliar els coneixements de l'alumnat i per proposar activitats de recuperació i consolidació d'aquests coneixements.

Les propostes s'articulen a través de tres documents: el primer, el dossier didàctic titulat “Analitzem els Jocs Florals”, material de referència que conté tant les explicacions teòriques com les activitats proposades per a l'alumnat; el segon, un dossier pel professorat en el qual es despleguen algunes de les informacions del portal www.patrimoniliterari.cat que poden resultar d'ajuda per treballar els Jocs Florals a l'aula, així com per ampliar o actualitzar els coneixements. Finalment, l'últim document és aquesta guia a través de la qual es detallen els eixos principals de la proposta, així com els continguts específics i les competències que es treballen durant la posada en pràctica.

TÍTOL	ÀREA / MATÈRIA	ÀMBIT
“Analitzem els Jocs Florals”	Llengua catalana i literatura	Primer i segon de batxillerat
DESCRIPCIÓ		
<p>Aquesta proposta permet l'alumnat d'aprofundir en el món dels Jocs Florals. Aquest fenomen literari és presentat aquí no només com a fruit d'una època concreta, sinó que també es treballa des d'una perspectiva històrica, a través de l'evolució dels més de cent anys que comprèn el seu recorregut. La proposta presenta uns continguts teòrics que abracen des dels inicis del certamen fins als autors que més bé il·lustren el seu recorregut, passant per alguns poemes que serveixen com a exemple o l'explicació de les característiques dels premis atorgats. També es proposen activitats de caire divers per consolidar els coneixements.</p>		
JUSTIFICACIÓ	MATERIALS	
<p>Els Jocs Florals són un dels fenòmens culturals de més rellevància en la història catalana recent. Amb uns inicis que es lliguen al món trobadoresc, la seva popularitat va resultar clau en la configuració del sistema literari català des de la segona meitat del segle XIX, i va ser el mitjà a través del qual es donarien a conèixer escriptors/es que més tard serien puntals en la tradició catalana, com Jacint Verdager, Víctor Català, o Josep Carner. Els Jocs Florals suposen, doncs, un nexa d'unió entre autors de diverses generacions, localitzacions i estètiques.</p> <p>El projecte es presenta com una eina a través de la qual treballar els Jocs Florals fora de la casuística convencional: no com a fet aïllat, sinó com a veritable escola i fenomen clau de la literatura catalana; no com una explicació complementària a l'hora d'estudiar la Renaixença, sinó com a element vertebrador d'un eix cultural que permet a l'alumnat establir contacte amb la tradició literària i les seves figures més representatives.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Dossier de la proposta. És el material de referència a l'hora de portar aquesta activitat a l'aula. S'hi inclouen els eixos teòrics de la proposta, desenvolupats a través d'explicacions, així com d'imatges i textos de suport i activitats per aplicar els coneixements rebuts. ● Suport informàtic. Algunes activitats comprenen la cerca de dades a la cartografia literària disponible a www.patrimoniliterari.cat/jocsflorals, així com la cerca de conceptes a la xarxa per treballar la gestió de la informació i l'autogestió del coneixement. Per això, l'alumnat podrà utilitzar les eines informàtiques que els siguin pròpies segons la metodologia i la política de cada centre (ordinador/tauleta d'aula, ordinador personal, etc.). És necessari que el suport disposi de connexió a internet. ● Suport d'escriptura. En cas d'optar per la realització de les activitats de manera escrita, l'alumnat haurà de comptar amb el seu suport habitual d'escriptura, sigui en format analògic o digital. 	
METODOLOGIA	OBJECTIUS	
<p>El dossier combina teoria i pràctica. La primera, a través de l'exposició dels continguts de manera ordenada, clara, però també amb l'exigència pròpia del nivell educatiu al qual es dirigeix la proposta; la segona, per mitjà d'activitats que comprenen des de la reflexió sobre els coneixements o les idees prèvies respecte els Jocs Florals i els certàmens</p>	<p>El projecte permet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aprofundir en el coneixement dels Jocs Florals i el seu context en la tradició 	

literaris, fins a activitats d'escriptura creativa. Així, doncs, les activitats proposades promouen:

1. Consolidar els coneixements treballats.
2. Aplicar els coneixements adquirits tant en activitats de reflexió com de creació.
3. Promoure la consulta i recerca de fonts d'informació per generar coneixement.
4. Expressar opinions i punts de vista diferents i debatre'ls.

El caire de les activitats alterna tant la participació grupal -en petits grups o bé amb tota la classe- com el treball autònom, pel bé que aporten les dues dinàmiques en l'adquisició de bons hàbits de treball. Això no obstant, les activitats de reflexió i de recuperació dels coneixements que no s'especifiquin com de treball grupal poden ser dutes a terme a l'aula d'aquesta manera si el docent ho creu convenient; així es pot engegar una reflexió conjunta i participativa a nivell de classe.

Per a la realització de les activitats es parteix dels continguts teòrics del dossier o, quan així s'especifica, de les informacions que conté el portal www.patrimoniliterari.cat. En aquest últim cas, s'indica a l'alumnat el procediment per trobar les informacions necessàries per completar l'activitat. D'aquesta manera, es podrà utilitzar el suport tecnològic habitual en cada cas. D'altra banda, les activitats que se centrin en els continguts teòrics del dossier es poden fer tant per escrit, si es decideix que cada alumne tingui un volum físic de la proposta, o bé a través de l'ordinador, atenent el criteri que es consideri més adequat.

Així doncs, el resultat és un material que ofereix un guiatge tant per a professorat com a alumnat alhora que permet un grau de personalització en termes d'implementació atenent el context educatiu propi, que en qualsevol cas ha de ser valorat pel docent.

literària catalana.

2. Conèixer i valorar l'abast i l'impacte de la literatura i la cultura catalanes dins i fora de Catalunya.
3. Llegir, analitzar, explicar, apreciar i valorar de manera crítica els textos literaris, per tal d'entendre'ls i d'interpretar-los d'acord amb els diferents contextos històrics i socials.
4. Aprofundir en l'estudi dels elements que intervenen en la creació poètica: temes, rima, estrofisme, versificació, etc.
5. Situar alguns dels escriptors de més renom de la literatura catalana, com a coneixements fonamentals sobre la cultura i la història de Catalunya.
6. Tractar l'art poètic tant des de la perspectiva analítica i reflexiva com des de la pràctica, per generar una experiència pròpia i directa.
7. Descobrir la literatura com a via de representació i interpretació del món, fet que comporta un enriquiment personal directament relacionat amb la capacitat per gaudir del plaer estètic.

COMPETÈNCIES

Competència comunicativa

- Mobilitzar els recursos lingüístics orals i escrits per poder-los aplicar a les diverses circumstàncies acadèmiques i socials.
- Adequació i ús dels registres lingüístics a la situació comunicativa.
- Domini de la llengua, oral i escrita, com a eina per aprendre a aprendre.

Competència en gestió i tractament de la informació

- Distingir entre diferents tipus de fonts i suports.

CONTINGUTS

Competència comunicativa

- Elaboració de textos amb voluntat literària a partir de l'anàlisi i la imitació tècnica de models dels escriptors i escriptores que han estat objecte d'anàlisi.
- Escriitura com a procés: planificació, textualització i revisió.
- Capacitat d'elaborar textos adequats, coherents, cohesionats, i correctes des del punt de vista gramatical i ortogràfic.

- Cerca d'informació a les xarxes de tota mena: Internet i intranets.
- Valorar la informació obtinguda d'acord amb les preguntes formulades o en funció dels objectius proposats.
- Transformar en coneixement personal la informació obtinguda a través de la cerca i la seva gestió
- Coneixement del procediments genèrics adequats: identificació i localització de la informació, selecció, documentació, i avaluació de la seva qualitat i fiabilitat.

Competència digital

- Cerca d'informació a les xarxes de tota mena: Internet i intranets.
- Ús de les tecnologies de la informació i la comunicació com a mitjà d'informació i comunicació i també de producció de coneixement.
- Utilització i actualització de les eines tecnològiques bàsiques.

Competència en recerca

- Creativitat i esperit de recerca.
- Formulació d'hipòtesis.
- Argumentació i interpretació.
- Redacció de conclusions.
- Iniciativa i autonomia en l'aprenentatge.

Competència personal i interpersonal

- Prendre consciència d'un mateix i implicar-se en el procés de creixement personal.
- Conèixer i posar en pràctica estratègies i hàbits que intervenen en el propi aprenentatge.

- Gestió fluida i espontània de les interaccions orals en la realització de comentaris literaris i per a la construcció del coneixement.
- Ús de les estratègies necessàries per adequar-se en cada moment als altres participants en la interacció i per col·laborar-hi eficaçment.

Competència en gestió i tractament de la informació

- Estratègies prèvies a la cerca.
- Estratègies de consulta per comprendre i ampliar el contingut dels textos.
- Utilització de fonts diverses, de creixent grau de dificultat. Estratègies de comprensió lectora.
- Ús de les eines TIC per a l'elaboració i la comunicació del coneixement.
- Elaboració de continguts interpretant la vinculació entre informació diversa i ampliant el coneixement.

Competència digital

- Ús de les eines TIC per a l'elaboració i la comunicació del coneixement.
- Consulta de fonts d'informació variades per a la realització de treballs.

Competència en recerca

- Estratègies i tècniques per analitzar i interpretar el text literari abans, durant i després de la lectura: Estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics.
- Contrast dels nous coneixements amb coneixements propis.
- Comentari interpretatiu de textos literaris rellevants de la nostra història, tot relacionant-los amb els corrents estètics en els quals s'inscriuen per tal d'establir relacions i comparacionsó amb altres obres de la literatura universal.
- Valoració de la literatura per al coneixement d'altres mons, temps i cultures.

Competència personal i interpersonal

- Autoregulació dels aprenentatges.
- Organització del coneixement.
- Consolidació i recuperació del coneixement.
- Presa conscient de decisions.